

verdenking

medeplegen lokaalvredebreuk (wederrechtelijk vertoeven in een lokaal dat is bestemd voor een openbare dienst)

rechtbank

de politierechter in Haarlem, die met een uitspraak doet na de inhoudelijke behandeling van de zaak

plaats delict

raadszaal Zaanstad

Joke (48) EN HAAR METGEZEL HEBBEN zich begin 2011 achter de publieke tribune in de raadszaal van het gemeentehuis van Zaanstad geïnstalleerd. Hun gezichten en haren zijn zwart geschminkt, ze dragen zwarte kleding en een galgenstrop om de nek. Tussen hen in ontrollen ze een groot spandoek met de tekst: 'Schoonschip, 5-9-11 trossen los!' Daarmee wil Joke – die onder haar 'activistennaam' Joke Kaviaar tot de Zaanse Anarchistische Groep behoort – protesteren tegen een nieuwe vergunning voor de Zaanse bajesboten, waarin vreemdelingen langdurig worden opgesloten. Tot zover halen de activisten niets illegaals uit. Even later worden ze echter met veel bombarie door de gemeentebeveiligers uit de raadszaal verwijderd. De metgezel weet te ontkomen, maar Joke wordt gearresteerd. Wat er aan die paar minuten vooraf is gegaan, daarover lopen de verklaringen van Joke en drie getuigen hemsbreed uiteen.

De meest uitgebreide verklaring komt van gemeentebeveiligers uit de raadszaal verwijderd. De metgezel weet te ontkomen, maar Joke wordt gearresteerd. Wat er aan die paar minuten vooraf is gegaan, daarover lopen de verklaringen van Joke en drie getuigen hemsbreed uiteen.

De meest uitgebreide verklaring komt van gemeentebeveiligers uit de raadszaal verwijderd. De metgezel weet te ontkomen, maar Joke wordt gearresteerd. Wat er aan die paar minuten vooraf is gegaan, daarover lopen de verklaringen van Joke en drie getuigen hemsbreed uiteen.

DE BAJES- BOOT- ACTIVIS

tekst ANNIEKE KRANENBERG

'De locoburgemeester zegt dat om 20.10 uur de vergadering werd verstoord', gaat Van Wassenaer verder. 'De voorzitter vorderde u tot twee keer toe de zaal te verlaten.'

Joke: 'Dat is niet waar. Als er al een verstoring was, kwam dat door ons te verwijderen.' Dan is er ook nog de raadsgriffier die heeft verklaard dat de activisten schreeuwden en de voorzitter hen gebod te vertrekken. 'Drie getuigen', benadrukt de politierechter.

'Die getuigen vertellen gewoon de waarheid

niet', zegt Joke met bravoure in haar stem. Pas later zal duidelijk worden waaraan ze die stoutmoedigheid ontleent. Vooralsnog lijkt Joke de schijn tegen zich te hebben. Ze is veelvuldig met justitie in aanraking geweest, telkens vanwege acties tegen het asiel- en vreemdelingenbeleid. 'Denkt u dat dat helpt?', vraagt de politierechter. 'Niets doen helpt in ieder geval niet', zegt Joke kalm. 'Zolang er mensen overlijden, vallen de bescheiden acties die wij voeren in het niet. Dit is onze manier, mijn manier.' Die manier is volgens officier van justitie Bos-Van Hasselt 'naar en vervelend' en dient bestraft te worden. Op zich is een raadszitting voor iedereen toegankelijk, 'maar zodra het erop lijkt dat de vergadering wordt verstoord, kan men worden gevorderd die te verlaten'. Wanneer daaraan na twee keer nog geen gehoor wordt gegeven, is er sprake van lokaalvredebreuk. De officier eist een voorwaardelijke celstraf van een week. Advocaat Kuyp begint zijn pleidooi op ongebruikelijke wijze. Hij klapt zijn laptop open om opnamen te tonen van de betreffende raadszitting. De officier en de rechter weten weliswaar dat de beelden bestaan, maar hebben die nooit bekeken. Zij hebben enkel kennisgenomen van het proces-verbaal van een politiemans die de opnamen heeft gezien. Hij heeft alleen maar opgeschreven dat de verdachte daarop niet is te zien, wat klopt, maar niet wat er wordt gezegd.

Op het fragment is te horen hoe de voorzit-

ter de vergadering schorst: 'Ik wil de spandoekdragers erop wijzen dat-ie verkeerd om hangt (gelach). We gaan even kijken wat erop staat en daarna verzoek ik u, in ieder geval, het spandoek weer op te rollen. (...) Ik denk dat we het nu allemaal gezien hebben. Ik verzoek u nu het spandoek weer op te rollen, dan kunnen wij verdergaan...'. Zeven seconden later: 'Dan vraag ik nu of de bodes deze mensen uit de zaal willen verwijderen'. Op geen enkel moment is te horen dat de activisten schreeuwen of de orde verstoren, laat staan dat de voorzitter hen beveelt de raadszaal te verlaten. Nu de verklaringen van - notabene - een beveiligder, locoburgemeester en raadsgriffier op het meest essentiële onderdeel 'evident onjuist' zijn, moet zijn cliënt worden vrijgesproken, zegt Kuyp. 'Het voeren van actie kan en mag niet op een dergelijke wijze de nek om worden gedraaid.' Met gevouwen handen in haar nek leunt Joke triomfantelijk achterover als de officier haar eerdere eis intrekt en vrijspraak vraagt. Bos-Van Hasselt is 'niet heel erg blij' met het konijn uit de hoge hoed van de raadsman. Als hij de beelden eerder aan de orde had gesteld, had zij deze zaak niet hoeven optuigen. 'Mijn cliënt voert actie uit principe en dit is een voorbeeld van een principieel pleidooi', riposteert Kuyp. Door de beelden pas na de eis te tonen, kon de raadsman laten zien dat papier in een strafzaak 'beangstigend feilbaar' is. Zonder de beelden zou Joke hoogstwaarschijnlijk zijn veroordeeld. Voordat de rechter Joke zal vrijspreken, geeft zij de activiste nog het laatste woord. Dat gebruikt zij niet om van leer te trekken tegen de getuigen of het OM. Niet haar verhaal wil ze kwijt, maar dat van de Zaanse bajesbootgevangenen. Als Joke een dikke minuut heeft voorgelezen over slaapdeprivatie, hongerstaking en zelfmoord onderbreekt de rechter haar: 'We moeten zo verder met een andere zaak.' Joke wijst op haar papier - 'nog zo'n stukje' - en gaat onverstaanbaar door. Tegen wil en dank luisteren de magistraten het verhaal uit. Joke vertrekt met opgeheven hoofd. Missie geslaagd.

STE

'Zolang er mensen overlijden, vallen de bescheiden acties die wij voeren in het niet'

colofon

VOLKSKRANT MAGAZINE

Zaterdag 15 september 2012

Jaargang 13,

Nummer 611

ISSN 15666026

ADRES

Volkskrant Magazine
Jacob Bontiusplaats 9,
1018 LL Amsterdam,
Postbus 2576,
1000 CN Amsterdam
020 - 562 2544/2545
redactie@volkskrant.nl
facebook.com/
volkskrantmagazine

REDACTIE

Corinne van Duin (chef),
Haroon Ali, Jaap Biemans
(artdirector), Aleid Bos, Heike
Gülker, Machteld van Hulten,
Theo Stielstra, Evelien van Veen

MEDEWERKERS

Hanna Bervoets, Yvette van
Boven, Ari Seth Cohen, Eva
Copper, Linelle Deunk, Mac van
Dinther, Tefke van Dijk, Equiline
van Dooren, Charlotte van
Drimmelen, Machteld van
Gelder, Lukas Göbel, Antonia
Hrastar, Eva Hoelke, Jeroen Junte,
Arno Kantelberg, An-Sofie
Kesteleyn, Onno Kleyn, Corine
Koole, Annieke Kranenberg,
Bregje Lampe, Thomas van Luyn,
Jessica Machèn, Ellen
Mandemaker, Lidewij Merckx,
Cécile Narinx, Julia Nolet,
Melissa Peen, Karen Rosetsky,
Lisanne van Sadelhoff, Deborah
van der Schaaf, Carolien Spaans,
Peter Stigter, Meta Struycken,
Peter van Straaten, Benno
Tempel, Cornelia Tollens, Krista
van der Niet, Corinne van der
Velden, Karin Veraart, Pieter
Webeling, Wieteke van Zeil,
Aisha Zeijpveld, Els Zweerink

ADVERTEREN

Budi Goudsmit,
06 1134 7925
advertising@persgroep.nl
persgroepadvertising.nl

DRUKWERK

Weiss-Druck GmbH & Co KG,
Monschau

BEELDBEWERKING

DPP Prepress Schelle

UITGAVE

de Volkskrant

HOOFDREDACTEUR

Philippe Remarque

UITGEVER

Frits Campagne

COPYRIGHT

Alle auteursrechten en
databankrechten ten
aanzien van (de inhoud van)
deze uitgave worden
uitdrukkelijk voorbehouden.
Deze rechten berusten bij
de Volkskrant bv c.q. de
betreffende auteur